

**HILLERØD
KOMMUNE**

Generelle bemærkninger til budgettet

2023 - 2026

Forord fra borgmesteren

I år står hele byrådet bag budgetaftalen for 2023-2026. Det vidner om et stærkt samarbejde i byrådet. Der har været tale om hårde prioriteringer i et år, hvor økonomien har været præget af stramme rammer på service og anlæg for kommunerne, men også af hastigt stigende priser i det øvrige samfund. Det gælder især for energipriserne, men vi har også en høj inflation, som har indflydelse på meget af det, vi foretager os.

Hillerød Kommune har meget at byde på og mere er på vej. Vi har livlig handel, stærke uddannelser og virksomheder, og et rart og trygt miljø at færdes i. Vi ligger i hjertet af Nordsjælland, hvor vi nemt kan komme til og fra byen mod resten af Nordsjælland eller København, og der er mange muligheder tæt på for at opleve vores rige natur. Vi ved, at vores kommune er et særligt sted at bo og leve.

Hillerød Kommune tiltrækker mange nye borgere, som i de kommende år vil opleve det særlige, der er ved at bo i kommunen. Flere borgere øger vores indtægtsgrundlag, men det betyder også at vi skal sørge for tilstrækkelig plads på vores skoler, dagtilbud og plejehjem. Vi udbygger for eksempel skolekapaciteten i Hillerød vest, vi renoverer Frederiksborg Byskole og afsætter midler til ny skolebygning i Hillerød øst. På dagtilbudsområdet investerer vi i flere pladser bl.a. i Sommerengen og Børnehuset Troldehøjen. I 2023 etablerer vi et Hjemmeplejens Hus, som kommer til at påvirke planerne for ombygning og indretning af Sundhedscentret i en retning, hvor vi styrker rehabilitering og gør Sundhedscentret mere tilgængeligt for borgerne.

Som i hele landet stiger behov på det specialiserede område også hos os. Langt flere børn oplever i dag at få en diagnose og har brug for en særlig indsats. Vi prioriterer derfor flere penge til vores familieområde og til specialundervisning af børn og unge.

Vi oplever også udfordringer med at tiltrække medarbejdere. Vi forstærker derfor vores fokus på at være et godt uddannelsessted for fagprofessionelle og en attraktiv arbejdsplads, så vi kan blive ved at tiltrække de velkvalificerede medarbejdere vi allerede har og tiltrække nye medarbejdere, som vi har brug for.

Vores kommune har mange bygninger med forskellige aldre og kvaliteter. Behovet for at renovere flere af de ældre bygninger er større end det budget, vi har mulighed for at vedtage. Der er afsat midler til rådgiverassistance vedrørende varmforsyningsprojekter og miljøområdet styrkes med midler til en øget indsats inden for de større miljøsager.

Hillerød Kommunes budget holder sig inden for den tildelte ramme for service- og anlægsudgifter i 2023, mens enkelte andre kommuner helt frem til fristen for budgetvedtagelsen tilkendegav at ville overskride dem. Det gav udfordringer helt til det sidste, hvor risikoen for en bod fra staten var reel. Den situation blev afværget. Jeg er glad for, at Hillerød Kommune siden vedtagelse af budgetloven i 2012 har holdt os inden for vores andel af både serviceloft og anlægsramme i vores budgetter, og det gør vi også i år.

Venlig hilsen

Kirsten Jensen

Borgmester

Hillerød Kommunes budget for perioden 2023 -2026

Tabel 1. Budgetoversigt 2023 - 2026

Mio.kr. , netto, årets priser	2022	2023	2024	2025	2026
	Korrigeret Budget	Budget	Budget	Budget	Budget
DRIFTS OG ANLÆGSUDGIFTER:					
Skatter	-3.353,3	-3.473,928	-3.722,360	-3.878,949	-4.003,296
Tilskud og udligning	-195,5	-154,014	-108,590	-129,982	-142,762
Driftsudgifter	3.417,9	3.474,985	3.503,634	3.501,914	3.499,841
Renter	5,0	4,974	5,442	6,440	6,637
Resultat af ordinær drift	-125,9	-147,983	-321,874	-500,577	-639,580
Anlægsudgifter (HK 0, 2-6)	250,3	148,863	339,366	196,739	242,499
Anlægsindtægter (HK 0, 2-6)		-47,783	-2,400	-9,800	0,000
Skattefinansieret område ialt	124,4	-46,903	15,901	-313,638	-397,080
Anlægsudgifter (HK 1 - brugerfinansieret og uden for anlægsloft)		0,000	0,000	0,000	0,000
Brugerfinansieret område ialt		0,000	0,000	0,000	0,000
Pris og lønskøn FF&AU					
Pris og lønskøn AØ					
Pris og lønskøn i alt	0,0	0,000	126,374	251,659	385,788
Årets resultat, ekskl. HK 1 - brugerfinansieret anlæg	124,4	-46,903	141,465	-61,979	-11,292
KAPITALBEVÆGELSER:					
Årets resultat, inkl. HK 1 - brugerfinansieret anlæg	124,4	-46,903	141,465	-61,979	-11,292
Låneoptagelse	-17,9	-4,462	-29,310	-14,311	-11,584
Afdrag på lån	77,3	87,487	57,068	36,408	36,763
Øvrige balanceforskydninger	5,2	2,349	-15,429	-15,429	-15,429
Ændring af likviditet ('POSITIVT TAL er lig med forbrug af likvider) ** inkl. korrektioner vedr. likviditetstræk	189,0	38,471	153,794	-55,311	-1,542
+ = udgift/underskud - = indtægt/overskud					
Likviditet ultimo 30.09. 2022 (436,260 mio. kr.)	forventet kasse ult. 2022	forventet kasse ult. 2023	forventet kasse ult. 2024	forventet kasse ult. 2025	forventet kasse ult. 2026
	247,252	208,781	54,987	110,298	111,840

Tabel 1 viser det samlede overblik over budgettet i Hillerød Kommune for perioden 2023 – 2026.

Årets resultat er positivt i tre af de fire år budgettet dækker over.

I budgetperioden forventes et forbrug af likvider på ca. 135 mio. kr. i alt. Den forventede likviditet efter kassekreditreglen forventes ved udgangen af 2026 at være på ca. 112 mio.kr.

På de følgende sider gennemgås budgettet nærmere.

Kommunens indtægter

Hillerød Kommunes indtægter kommer primært fra borgerne og virksomhederne gennem skatter og fra staten gennem tilskud og udligningsordningen.

Hvor store indtægter kommunen har i såvel budgetår som i overslagsårene er svært at forudsige præcist, men i forbindelse med budgetlægningen gives et skøn for udskrivningsgrundlaget og dermed indtægterne.

Hillerød Kommune har i 2023 igen valgt at anvende det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, der udmeldes af Indenrigsministeriet, frem for selvbudgettering, som blev valgt i 2022.

Valget er primært truffet på baggrund af niveauet for det statsgaranterede befolkningstal per 1. januar 2023, igen er på niveau med prognosen for befolkningstallet i Hillerød Kommune på tidspunktet for budgetaftalen.

Kommunens samlede indtægter i 2022 udgør 3.627,9 mio.kr. jf. tabel 1 og uddybes i de næste afsnit.

Skatter

I 2023 kommer den største indtægt forsat fra borgerne gennem indkomstskatten. Provenuet fra indkomstskatterne udgør 2.919,9 mio. kr. Det svarer til ca. 80 pct. af de samlede indtægter i 2023.

Skattesatserne på kommuneskatten er sænket med 0,25 pct. point i 2023 i forhold til 2022, således at kommuneskatteprocenten er på 25,60 %. Grundskyldspromillen er uændret på 20,65 ‰, og kirkeskatten udgør 0,69 ‰ i 2023 og er ligeledes uændret ift. 2022.

Dækningsafgiften på erhvervsjendomme blev den 21. december 2021 fastsat ved lov til 5,7 ‰ med virkning fra 2022, og dette niveau fastholdes uændret for 2023.

Den næststørste indtægt kommer fra grundejere, hvor der forventes et provenu på ca. 328,6 mio. kr. i grundskyld i 2023. Hillerød Kommunen var ved budgetaftalens vedtagelse ikke bekendt med de nye ejendomsvurderinger. Indtægten er derfor foretaget på baggrund af grundværdierne i tilskuds og udligningsopgørelsen fra Indenrigsministeriet. Dette sker i overensstemmelse med KL's anbefalinger. Det anvendte skattegrundlag udgør 15.913.815 mio. kr. samt produktionsjord for 780,4 mio. kr. Afhængigt af tidspunktet for de endelige vurderinger kan der ske en likviditetsmæssig forskydning gennem budgetperioden.

Derudover bidrager virksomhederne gennem selskabsskatterne med 167,8 mio.kr. (selskabsskatterne betales til kommunen med 3 års forsinkelse, dvs. i 2023 får kommunen selskabsskatterne for 2020). Dækningsafgiften er budgetteret med 47,9 mio. kr. i 2023. Ligesom med grundskylden kan der ske likviditetsmæssige forskydning, afhængigt af hvornår de nye vurderinger er endelige kendte. Endelig er der en række mindre skatteindtægter som fx dødsboskat jf. tabel 2.

De budgetterede indtægter fra skatter i 2023 udgør 3.473,9 mio. kr. og er specificeret i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2. Skatteindtægter 2023

Skatteindtægtskilder	Beløb i 1000 kr.
Forskudsbeløb af kommunal indkomstskat	2.919.889
Afregning af selskabsskat m.v.	167.757
Andel af bruttoskat efter § 48 E i kildeskatteloven	2.057
Kommunens andel af skat af dødsboer	3.089
Grundskyld	333.186
Dækningsafgift af offentlige ejendomme	7.295
Dækningsafgift af forretningsejendommers grundværdi	40.655

Tilskud og udligning

Tilskuds- og udligningsystemet sigter mod at udjævne forskelle i kommunernes økonomiske muligheder, der skyldes strukturelle forskelle som skattegrundlag, alderssammensætningen og den sociale struktur. Udjævningen sker gennem en omfordeling af økonomiske midler. Udligningen medvirker således til at sikre, at alle kommuner har mulighed for at tilbyde service på tilnærmelsesvis lige økonomiske vilkår.

For Hillerød Kommune betyder udligningen, at kommunen i 2023 bidrager med 537,0 mio. kr. til udligningsordningen til fordeling hos andre kommuner. Af beløbet udgør udligning af beskatningsgrundlag 271,5 mio. kr. mens udligning af udgiftsbehov udgør 250,8 mio. kr. Endelig udlignes for overudligning på 2,7 mio. kr.

Tilskud og udligning udgør ca. 4,5 pct. af kommunens samlede indtægter.

Tabel 3. Fordeling af tilskud og udligning Hillerød Kommune 2023

Tilskud	i 1000 kr.	Udligning	i 1000 kr.
Statstilskud	675.432	Kommunal udligning	-537.024
Tilskud til specifikke formål	41.304	Udligning selskabsskat	-36.756
Særlig tilskud som følge af skattesækning i 2023 *	22.351	Udligning af dækningsafgift vedr. offentlige ejendomme	-912
		Udligning vedr. udlændinge (netto)	-1.800
I alt	739.087	I alt	-576.492

* *Indenrigs og boligministeriet har tildelt ramme til skattenedsættelse med tilskud i 2023 i relation til udligningsreformen.*

Tilskuddet udgør 90 pct. af provenutab i år 2023 og 2024, 85 pct. af tabet i 2025, 80 pct. af tabet i 2026 og endelig 75 pct. af tabet i 2027 hvorefter tilskud ophører.

Det kommunale udviklingsbidrag til region Hovedstaden udgør 6,4 mio. kr.

Der er stor forskel på størrelsen af de enkelte tilskuds- og udligningsbeløb samt beregningsmetode. For en mere detaljeret redegørelse henvises til Indenrigsministeriets publikation "Kommunal udligning og generelle tilskud 2023"¹.

¹<https://im.dk/kommunal-og-regionaloekonomi/tilskud-og-udligning/tilskud-og-udligning-for-kommunerne/tilskud-og-udligning-for-kommuner-i-2023>

Driftsbudget

Hillerød Kommunes nettodriftsbudget udgør knap 3,5 mia. kr. i 2023. Budgettet for de enkelte aktivitetsområder fremgår af tabel 2.

Tabel 4. Budget 2023 - 2026 fordelt på aktivitetsområde

Regnskabsår	2023	2024	2025	2026
Kapitalmidler	1.000 kr.	1.000.kr.	1.000.kr.	1.000.kr.
Økonomiudvalget	1.199.137	1.217.036	1.216.711	1.222.127
Administration	418.332	417.654	411.921	408.968
Ejendomme	131.211	139.006	137.198	138.841
Rengøring	48.539	49.901	49.691	49.395
Jobcenter	34.897	40.453	42.470	43.421
Sociale Ydelser	566.158	570.022	575.431	581.502
Arkitektur, Byplan og Trafikudvalget	92.691	93.298	92.948	94.504
By og Miljø	92.691	93.298	92.948	94.504
Natur, Miljø og Klimaudvalget	14.118	13.843	13.570	13.570
Natur, Miljø og Klima	10.752	10.479	10.097	10.097
Kirkegårde	3.366	3.364	3.473	3.473
Omsorg og Livskraftsudvalget	1.055.983	1.054.236	1.053.488	1.053.200
Borger- og Socialservice	321.948	321.141	316.347	311.919
Sundhed	297.347	292.610	292.502	292.439
Ældre	436.688	440.485	444.639	448.842
Børn, Familie og Ungeudvalget	1.034.736	1.047.656	1.047.630	1.038.877
Dagtilbud børn	264.955	280.651	283.614	286.957
Skoler	503.448	503.990	505.448	497.312
Kriminalprævn.- og boligsociale aktivitet	4.313	4.313	4.313	4.313
Familier	262.020	258.702	254.255	250.295
Idræt og Sundhedsudvalget	32.231	31.534	31.534	31.534
Idræt og Sundhed	32.231	31.534	31.534	31.534
Kultur- og Fritidsudvalget	40.887	40.832	40.832	40.832
Kultur og Fritidsudvalget	40.887	40.832	40.832	40.832
Folkeoplysningsudvalget	5.200	5.200	5.200	5.200
Folkeoplysning	5.200	5.200	5.200	5.200
I alt	3.474.983	3.503.635	3.501.913	3.499.844

Note: Difference til driftsudgifterne i tabel 1 skyldes afrunding.

Renter

Under renter budgetteres med renter af kassebeholdningen, kursgevinster og –tab, renteindtægter og -udgifter på kort- og langfristet gæld samt renter i forbindelse med repo-forretning.

Lidt over halvdelen af kommunens lån har fast rente og påvirkes derfor ikke umiddelbart af udsving i renterne.

Den variabelt forrentede del af kommunens lån ligger med korte renter. De variabelt forrentede lån giver fortsat en renteindtægt til kommunen.

Anlæg

I budget 2023-2026 er der i alt bruttoanlægsudgifter for ca. 0,9 mia. kr. jf. tabel 1. En stor del af anlægsudgifterne knytter sig til skoleudbygning og –renovering, infrastruktur i Favrholm, udbygning af dagpasningskapacitet samt bygningsrenovering og vedligeholdelse.

Anlægsplanen nedenfor i tabel 3 giver en samlet oversigt over igangværende og vedtagne anlægsprojekter fordelt på hovedgrupper:

Tabel 5. Anlægsplan 2022 - 2025 i mio. kr. fordelt på hovedgrupper.

Regnskabsår		2023	2024	2025	2026	
Funktion hovedkonto	U/I	1.000 kr.	1.000 kr.	1.000 kr.	1.000 kr.	
Bruttoanlægsudgifter i alt		148.863	339.366	196.739	242.499	
Bruttoanlægsindtægter i alt		-47.783	-2.400	-9.800	-0	
00	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	U	25.028	96.834	36.494	35.821
00	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	I	-38.168		-9.800	
02	Transport og infrastruktur	U	32.402	106.178	22.144	17.118
02	Transport og infrastruktur	I	-9.615	-2.400		
03	Undervisning og kultur	U	34.236	91.785	120.070	130.833
03	Undervisning og kultur	I				
04	Sundhedsområdet	U	1.120	1.672	13.938	55.282
05	Sociale opgaver og beskæftigelse m.v.	U	54.153	40.992	2.558	3.132
06	Fællesudgifter og administration m.v.	U	1.924	1.905	1.535	313

Kapitalbevægelse

Fra 2023 til 2024 falder kassebeholdningen med knap 192 mio.kr. til det laveste niveau i perioden på 55 mio. kr. i 2024, hvorefter kassebeholdningen stiger igen. Ved udgangen af 2026 forventes kassebeholdningen som nævnt at udgøre ca. 112 mio.kr.

Låneoptagelse

Kommunen har budgetteret med en samlet låneramme i budgetperioden 2023-2026 på 59,7 mio.kr. jf. tabel 6. Den årlige forventede låneramme er baseret på lån til investeringer i energibevarende foranstaltninger.

Tabel 6. Gældsafvikling i perioden 2023 – 2026, mio.kr.

År	2023	2024	2025	2026
Låneoptagelse	-4,5	-29,3	-14,3	-11,6
Afdrag på lån	87,5	57,1	36,4	36,8
Netto	83,0	27,8	22,1	25,2

Det bemærkes, at afdragene overstiger det forventede låneoptag jf. tabel 6. Der sker således en gældsafvikling i budgetperioden i overensstemmelse med kommunens styringsprincipper.

Budgetforudsætninger

I det følgende gives en kort redegørelse for to af de væsentligste budgetforudsætninger, der ligger til grund udarbejdelse af det vedtagne budget 2023-2026.

Pris- og lønfremskrivning

For at imødekomme den udvikling, der sker i budgetperioden på priser og lønninger, er driftsbudgettet prisfremskrevet på baggrund af Kommunernes Landsforenings udmeldte pris- og lønfremskrivningssatser pr. juni 2022, som svarer til de satser, som økonomiaftalen mellem regeringen og KL er baseret på. Satsene fremgår tabellerne nedenfor, som viser udviklingen for henholdsvis service (tabel 7.a), anlæg (tabel 7.2) og endelig som gennemsnit for service, anlæg og overførselsudgifter (tabel 7.c)

Tabel 7.a: Den kommunale pris- og lønudvikling, 2023 – 2026 (Service)

	Vægt ifølge regnskab 2021, drift (pct.)	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Løn (hovedart 1 og 5.1)	69,5%	2,74	3,60	3,60	3,60
Brændsel (art 2.3)	1,2%	-6,28	1,42	1,42	1,42
Øvrige varer og anskaffelser (art 2.2, 2.6, 2.7 og 2.9)	5,0%	3,30	1,42	1,42	1,42
Entreprenør- og håndværkerydelser (art 4.5)	2,2%	1,50	1,50	1,50	1,50
Øvrige tjenesteydelser (art 4.0 og 4.9)	20,9%	2,00	2,00	2,00	2,00
Tilskud til kollektiv trafik (konto 2.32.31 grp. 001)	1,2%	2,32	2,32	2,32	2,32
Priser i alt	30,5%	1,86	1,86	1,86	1,86
Løn og priser i alt, nye skøn	100,0%	2,5	3,1	3,1	3,1

Kilde: Finansministeriet, Indenrigs- og boligministeriet, overenskomsterne, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Tabel 7.b: Den kommunale pris- og lønudvikling, 2023 – 2026 (Anlæg)

	Vægt ifølge regnskab 2021, anlæg (pct.)	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Løn (hovedart 1 og 5.1)	1,9%	2,74	3,60	3,60	3,60
Brændsel (art 2.3)	0,1%	-6,28	2,00	2,00	2,00
Øvrige varer og anskaffelser (art 2.2, 2.6, 2.7 og 2.9)	8,0%	2,07	2,00	2,00	2,00
Entreprenør- og håndværkerydelser (art 4.5)	66,8%	1,50	1,50	1,50	1,50
Øvrige tjenesteydelser (art 4.0 og 4.9)	23,3%	2,00	2,00	2,00	2,00
Tilskud til kollektiv trafik (konto 2.32.31 grp. 001)	0,0%	2,32	2,32	2,32	2,32
Priser i alt	98,1%	1,66	1,66	1,66	1,66
Løn og priser i alt, nye skøn	100,0%	1,7	1,7	1,7	1,7

Kilde: Finansministeriet, Indenrigs- og boligministeriet, overenskomsterne, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Tabel 7.3: Den kommunale pris- og lønudvikling, 2023 – 2026 (Service, anlæg og overførsler)

	Vægt ifølge regnskab 2021, drift, anlæg og overførsler (pct.)	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Løn (hovedart 1 og 5.1)	49,1%	2,74	3,60	3,60	3,60
Brændsel (art 2.3)	0,9%	-6,28	1,47	1,47	1,47
Øvrige varer og anskaffelser (art 2.2, 2.6, 2.7 og 2.9)	4,0%	3,17	1,47	1,47	1,47
Entreprenør- og håndværkerydelser (art 4.5)	5,0%	1,50	1,50	1,50	1,50
Øvrige tjenesteydelser (art 4.0 og 4.9)	15,9%	2,00	2,00	2,00	2,00
Tilskud til kollektiv trafik (konto 2.32.31 grp. 001)	0,8%	2,32	2,32	2,32	2,32
Priser i alt	26,6%	1,82	1,82	1,82	1,82
Overførsler	24,3%	2,32	2,91	2,91	2,91
Løn og priser i alt, nye skøn	100,0%	2,3	2,9	2,9	2,9

Kilde: Finansministeriet, Indenrigs- og boligministeriet, overenskomsterne, Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Befolkningsudviklingen

Befolkningsudviklingen er en afgørende faktor, som påvirker såvel kommunens indtægter som udgifter. For eksempel vil flere borgere i den erhvervsaktive alder øge skatteindtægterne, mens flere børn og unge stiller krav om flere dagtilbud og pladser i folkeskolen, og flere ældre skaber behov for hjemmepleje og plejehjemspladser.

Nedenstående tabel viser den forventede demografiske udvikling i Hillerød Kommune baseret på kommunens egen befolkningsprognose fra 2022 og frem. I budgetperioden forventes der stigning for alle aldersgrupper. Samlet set er der tale om et stigende befolkningstal frem mod 2026 på 3.626 borgere jf. tabel 8.

Tabel 8. Hillerød Kommunes befolkningsprognose 2023 - 2026

År	2022	2023	2024	2025	2026	Ændring 2022 -> 2026
0-5 årige	3.551	3.704	3.780	3.859	4.003	452
6-15 årige	6.320	6.356	6.442	6.553	6.663	343
16-24 årige	6.013	5.952	5.763	5.721	5.692	-321
25-39 årige	8.984	9.261	9.529	9.862	10.180	1.196
40-64 årige	18.231	18.457	18.566	18.751	18.979	748
65-80 årige	7.909	8.052	8.133	8.285	8.440	531
81 +	2.249	2.391	2.540	2.707	2.927	678
Hovedtotal	53.257	54.174	54.753	55.739	56.883	3.626

En gang årligt - i marts - genberegnes befolkningsprognosen. Ved genberegningen inkluderes kommunens boligprognose, der behandles af byrådet i december. Boligprognosen bygger på konkrete områder, der er lokalplanlagt til boliger og områder, hvor boliglokalplanlægning er gennemført eller igangsat. Forventet antal og type af nye boliger er anført ud fra nyeste viden fra grundejere/udviklere og givne byggetilladelser. Samtidig tages der højde for lokalplanlagte områder, som forvaltningen ikke forventer realiseret i de førstkomende år. Sammensætningen af boliger i en kommune har stor afsmittende effekt på befolkningssammensætningen, og boligprognosen er derfor et vigtigt redskab til at forudsige befolkningsudviklingen. Ud over boligprognosen inkluderes observerede til- og fraflytningstrends blandt indbyggerne i Hillerød Kommune siden seneste befolkningsprognose.

De enkelte tilskudsbeløb i tilskuds- og udligningssystemet bliver også beregnet på baggrund af kommunens indbyggertal, aldersfordeling samt socioøkonomiske profil.